

UZ SVRŠETAK JEDNOG VELIKOG POSLA

Dragica Malić

Konačno je iz tiska izišao i posljednji, 97. svezak *Rječnika hrvatskoga ili srpskoga jezika* što ga izdaje Jugoslavenska akademija znanosti i umjetnosti u Zagrebu (kratica AR i ARj). Time je dovršen jedan od najvećih leksikografskih pothvata u slavenskom svijetu, djelo kakvih nemaju ni mnogo veći narodi i u koje je uložene preko sto godina napornog i samoprijegornog rada mnogih znanstvenih radnika. Na samom početku rada na *Rječniku*, godine 1878, jedan od osnivača Jugoslavenske akademije i njezin pokrovitelj Josip Juraj Strossmayer pisao je: »To će biti isto tako, još i više monumentalno djelo, kao Universitet, Akademija . . . đakovačka katedrala . . .«, a ugledni petrogradski profesor Izmail Sreznjevski u osvrtu na *Ogled Rječnika* i pored kritičkih napomena napisao je da Jugoslavenska akademija izdaje djelo koje se može ubrojiti među najbolje radove svoje vrste. Ali ma koliko da su Strossmayer i njegovi suvremenici i suradnici u Akademiji bili uvjereni u važnost, monumentalnost i značenje započetog djela, ipak ni najveći pesimisti među njima nisu tada mogli slutiti da će rad na njemu trajati više od stoljeća. Tadašnje stanje naše znanosti o jeziku i poznavanje spomenika pismenosti nije omogućavalo da sagledaju zamašitost netom započetog posla. Osnovna koncepcija rječnika bila je tako široka da je, što je posao dalje odmicao, tražila nove i nove napore i žrtve, ali je u biti bila tako pozitivna da se nije smjela napustiti.

Svi naraštaji što su radili na *Rječniku* uporno su težili njegovu uspješnom završavanju. I upravo njima, tom nizu marnih poslenika koji su se u proteklih stotinjak godina izredali radeći na *Rječniku*, posvećen je jednim svojim dijelom posljednji njegov svezak. Kraj rječničkog materijala (od riječi *žao do žvuknuti*) nalazi se u 96. svesku. U njemu je i popis svih izvora AR. Posljednji, 97. svezak zapravo je dodatak koji govori o radu na tom rječniku. Osim završne riječi predsjednika JAZU akad. Grge Novaka, *Pogovora* posljednjeg urednika *Rječnika* dra Slavka Pavešića, *Crtica o rječniku naše Akademije* iz 1916. tadašnjeg njegova urednika Tomislava Maretića (tog dosad najpotpunijeg prikaza rada na AR i teškoća i problema s njim u vezi), *Novih crtica o Rječniku* iz 1965. Slavka Pavešića i Zore Reizer (u kojima je opisana posljednja faza rada na obradi AR), 97. svezak donosi opširne biografije i opis rada svih urednika AR, od kojih su prva četvorica – Daničić, Valjavec, Budmani i Maretić – bili i njegovi obrađivači, zatim kraće biografije svih obrađivača i suradnika u posljednjoj etapi rada i onih prinosnika i skupljača građe o kojima je bilo moguće naći podatke. Na taj je način omogućeno da ne

padnu u zaborav oni što su se izredali na tom velikom leksikografskom poslu, na kojemu su mnogi ostavili i svoje najbolje godine.

Rječnik je zamislio, pokrenuo, dao mu osnovnu koncepciju, skupio prvu građu i prve arke obradio i uredio Đuro Daničić, prvi tajnik JAZU i u ono vrijeme najugledniji znanstvenik na području hrvatskoga ili srpskoga jezika. Daničić je na njemu radio od 1866. skupljajući građu iz rukopisnih i štampanih spomenika naše prošlosti. Već 1867. predao je Akademiji prvu zbirku građe i predložio da ona pozove suradnike na skupljanje građe za rječnik. Tako je već 1871. bilo moguće izvršiti prvo sređivanje građe, iako je njeno ispisivanje pod Daničićevim vodstvom nastavljeno sve do 1880. U međuvremenu Daničić je započeo i obradu i 1878. godine Akademija je izdala *Ogled Rječnika*, u kojemu Daničić iznosi svoju osnovu, plan i načela rada na rječniku i daje za primjer obradu nekih riječi. *Ogled* je bio poslan tadašnjim uglednim jezičnim stručnjacima kako bi se od njih dobile neke korisne napomene o načinu rada na rječniku. Iako je korisnih kritičkih primjedaba bilo, Daničić se oslonio samo na laskavu pohvalu svog učitelja Frana Miklošiča, jednog od tadašnjih najuglednijih slavista, koji u njegovu *Ogledu* nije zapazio nikakvih pogrešaka. I tada već poznati hrvatski lingvist Vatroslav Jagić preporučuje Akademiji da u radu na rječniku Daničiću ostavi slobodne ruke. I tako je obrada *Rječnika* započela. 1880. izišao je njegov prvi svezak, a 1882. i čitava prva knjiga (4 sveska). Te je godine, radeći do posljednjeg daha na *Rječniku*, Daničić umro, obradivši građu do riječi *čobo* i ostavivši za sobom tek započeto golemo djelo, ali tako temeljito zasnovano, tako jasno postavljeno da su ga njegovi sljedbenici mogli nastaviti na istim načelima.

Nakon Daničića na AR je kratko vrijeme radio profesor Matija Valjavec (obradivši riječi od *čoga* do *čūžiti*, a zatim je rad nastavio Dubrovčanin Pero Budmani. On je na AR radio 24 godine i obradio građu od slova *d* do riječi *maslinski*. Kad se on iserpljen radom povukao, na njegovo je mjesto došao tada najugledniji hrvatski lingvist Tomislav Maretić. On je na AR radio preko trideset godina – od 1907. do 1938. – i obradio građu od riječi *maslo* do *pršutina*. Tiskana su dotad bila svega 52 sveska – do riječi *provrtotina*. Nakon Maretićeve smrti rad je na *Rječniku* zastao, što zbog nedostatka njegova nasljednika u tom poslu, što zbog nepovoljnih ratnih prilika. Poslije rata Jugoslavenska akademija odlučuje da se, među prvim zadacima, nastavi rad na AR. Ali kako je u protekle 72 godine obrađena tek polovica građe, odlučeno je da se rad nastavi na novim načelima – kolektivno. Tako je pozvan niz stručnjaka na suradnju u izradi AR. 1948. godine u Odsjeku za jezik novoostranovanoga Akademijina Instituta za jezik i književnost počinje kolektivni rad jezičnih stručnjaka na obradi rječnika pod uredništvom Stjepana Musulina. Rad na AR ostao je osnovni zadatak i onda kad je Odsjek za jezik preraastao u Institut za jezik. Obrada je završena 1958. godine. Do slova *u* re-

dakciju je vršio Stjepan Musulin, a zatim ju je preuzeo znanstveni savjetnik Instituta dr Slavko Pavešić, najprije uz konačnu Musulinovu redakciju, a od njegove smrti samostalno.

Nepregledan niz poslova oko dotjerivanja rukopisa raznih obrađivača za tisak i nepovoljne materijalne prilike uzrok su što smo posljednji svezak toga značajnog leksikografskog djela ugledali tek 18 godina nakon dovršavanja obrade. I posljednji njegov urednik posustao je na tom poslu ne dočekavši da vidi njegov zadnji svezak. Umro je krajem 1975. u Beogradu na znanstvenom skupu posvećenom 150. godišnjici rođenja Đure Daničića, gdje je imao održati referat o njemu kao zasnivaču i prvom obrađivaču i uredniku AR.

I konačno – kakav je to rječnik? Osnovno mu je obilježje da je to povijesni rječnik hrvatskoga ili srpskoga jezika. Zamisljen i započet u vrijeme kad se oblikovala koncepcija o jedinstvenosti hrvatskoga ili srpskoga jezika, on je imao pokazati i dokazati tu jedinstvenost. Kako je čisti narodni jezik postavljen kao ideal književnoga jezika, rječnik je trebao popisati i opisati sve narodno jezično blago od početaka pismenosti do vremena njegova nastajanja i sve živo narodno jezično blago radi što plodotvornijeg djelovanja na izgrađivanje književnog jezika. U skladu s tada dosta raširenim mišljenjem u slavistici, koje je osobito zastupao Daničićev učitelj Miklošič, da je kajkavsko narječje dio slovenskoga jezika, a ne hrvatskoga ili srpskoga, kajkavsko leksičko blago nije trebalo da uđe u rječnik. To su osnovne postavke s kojih je Đuro Daničić pošao u stvaranju svoje koncepcije *Rječnika*. Tu je koncepciju on iznio i predočio u *Ogledu*, gdje kaže da je glavno pravilo po kojemu radi: »U ovom rječniku treba da se pokaže koje smo riječi imali ili imamo i kako smo se njima služili ili se služimo.« U rječnik treba da uđu riječi iz književnih spomenika do njegova vremena, koje smatra prijelomnim u razvoju književnog jezika: »Završuje se staro vrijeme, kojemu je na kraju narodni jezik u današnjem svom stanju, a nastaje novo, kojemu je na početku taj jezik. U ovo se novo vrijeme tijem jezikom kao sjemenom njive istom zasijevaju gdje koje vrste književnosti, a više ih se još i ne zasijeva; ako li se gdje i ploda što za jezik pokazuje od te sjetve, taj plod valja još vidjeti kako će se u svoje vrijeme održati, kako će ga primiti i što će s njim činiti njegovo vrijeme. Stoga takove rijetke prvine novoga vremena ne mogu još ući u rječnik u kom se hoće da pokaže jezik u svojoj historiji.« Stoga Daničić od knjiga 19. st. misli za rječnik upotrijebiti samo one »u kojima se upravo obznanjuje narodni jezik«, odnosno one »u kojima bi se moglo nadati da će se naći što čim bi se popunilo poznavanje narodnoga jezika, i samo se tako što moglo iz njih upotrebiti«.

Daničić u rječnik misli unijeti i vlastita imena, za koja kaže da su »ne samo za poznavanje jezika bescejeno blago, nego su često i pravi i najpouzdaniji čuvari i glasnici narodne historije«. U rječnik treba da uđu i tuđe riječi, bez

kojih nijedan jezik ne može biti i koje su važne i za poznavanje jezičnih zakona i za poznavanje narodne kulture. Iz kajkavskoga narječja misli da treba upotrijebiti samo one riječi koje su se već uobičajile i izvan njega, i to samo riječi bez primjera i »u obličju koje bi imale u govoru ostaloga naroda« (čime se misli na novoštokavski oblik). Zato drži da je dovoljno upotrijebiti samo kajkavske rječnike, osobito Belostenčev, koji mnoge riječi navodi kao »dalmatinske«.

Daničić je u *Ogledu* iznio i osnovna načela obrade: Svaka riječ treba biti obilježena akcentom, a trebaju biti naznačene i akcenatske promjene. Akcenat će se uzimati prema Karadžićevu rječniku, a za riječi kojih tamo nema treba doznati akcenat od ljudi koji ga znaju ili se stavlja pretpostavljeni akcenat. Bez akcenta se ostavljaju riječi o čijem se akcentu sumnja. Treba označiti glasovne promjene u riječima i osobite oblike, kao i vrijeme kada dolaze.

Za svaku riječ treba označiti vrijeme u kojemu se javlja i spomenuti rječnike u kojima dolazi kako bi se pokazala njena rasprostranjenost.

Svakoj riječi treba kazati i korijen, koliko je to moguće. Treba dati sva značenja neke riječi i njegove promjene i sve to pokazati primjerima iz svih razdoblja u kojima riječ dolazi. Kako je to rječnik koji treba da pokaže sam jezik hrvatski ili srpski, to značenje ne treba prevoditi na neki drugi jezik, nego ih treba drugim načinima objasniti. On se misli služiti Grimmovim načinom, koji je u neku ruku kombinacija definicija i prijevoda na drugi jezik, osobito latinski, a prvenstveno omogućava da primjeri pokažu značenje. Tako on misli za riječi svakom našem čovjeku poznate dati samo latinski prijevod, a za manje poznate dodat će se riječi istoga značenja ili definicija, opisivanje ili usporedbe s čim drugim. Ostala značenja koja se razvijaju iz glavnoga bit će protumačena jezikom rječnika.

Dalje Daničić obrazlaže razloge uvođenja novih slova *d*, *g*, *l* *ñ*, neophodnih u djelu takve vrste, u kojemu treba razlikovati glasove koje označuju od suglasničkih skupina *dj*, *dž*, *lj*, *nj*.

Ogled je predan sudu javnosti. Prispjela kritička mišljenja Akademija je objavila u 45. knjizi »Rada«. U njima je bilo i korisnih napomena, ali, kako je već rečeno, Daničić ih nije uzeo u obzir.

Tako ruski slavist I. Sreznjevski smatra da u rječnik treba unijeti i kajkavsko narječje, uz primjere iz starijih razdoblja treba naznačiti vrijeme iz kojega su, a objašnjenja značenja treba pojednostavniti.

Filolog i akademik A. Veber imao je nekoliko kritičkih primjedaba na rječnik, a jedna od bitnih je da se Daničić ne obazire dovoljno na pučki govor i da u rječnik nisu uneseni mnogi hrvatski pisci 19. st. iako su uneseni neki drugi, u prvom redu srpski koji za upoznavanje čistoga hrvatskog jezika znače mnogo manje od spomenutih hrvatskih pisaca. »Tim je Daničić . . . po-
dao netočnu sliku našega jezika, kojemu je tim učinio golemu štetu, što ga

je lišio mnogih stečevinah 19. vieka u školi, u uredu, u trgovini, u obrtu, u umjetnosti, u znanosti.« Upravo stoga »taj rječnik ima s te strane za sadašnje vrijeme malo praktične vrijednosti«. Iako je onaj dio prigovora o piscima 19. st. opravdan, praktičnost od tako široko zasnovanoga, prvenstveno historijskoga rječnika nije trebalo očekivati. Među ostalim Veber rječniku zamjera preobilje primjera i neke nelogičnosti u rasporedu građe, zatim etimologiziranje u pravcu nalaženja indoevropskog korijena, novu grafiju itd., a na kraju dodaje i popis djela s raznih područja života, koja bi po njegovu sudu svakako trebala ući kao izvori u rječnik.

Najširi osvrt na *Ogled Rječnika*, zapravo čitavu raspravu, uz prikaz tadašnje hrvatske i srpske leksikografije, napisao je beogradski profesor i Daničićev učenik Stojan Novaković. Uspoređujući *Ogled Akademijina* rječnika sa suvremenom slavenskom i evropskom leksikografijom, Novaković zaključuje da Daničićev rad treba ubrojiti među najmodernije radove svoje vrste. Uz mnogo laskavih pohvala Novaković iznosi i neke kritičke napomene. Predlaže proširivanje broja izvora, ne slaže se sa stavljanjem vjerojatnih akcenta na riječi, umjesto određivanja korijena, koje je već tada zastarjelo, smatra korisnijim uspoređivanje s ostalim slavenskim jezicima i istraživanje iz kojega je jezika neka riječ preuzeta ako nije u jeziku primarna, drži da za tuđice treba navesti i oblik iz jezika izvornika kako bi se vidjelo kakve je promjene doživjela, traži da se što više kaže o raširenosti riječi itd.

Od tih raznovrsnih i korisnih primjedaba Daničić je usvojio samo onu o proširivanju broja izvora. Proširivanje izvora nastavljeno je do naših dana, a zasnivalo se na novim spoznajama o raširenosti naših narodnih govora i na otkrivanju sve većeg broja spomenika naše književne i kulturne prošlosti.

Rad kasnijih obrađivača i urednika, ma koliko se oslanjao na čuvanje osnovne Daničićeve koncepcije i njegovih načela rada, išao je i za uklanjanjem njegovih nedostataka, za usvajanjem nekih od izrečenih primjedaba i za modernizacijom djela. Tako je već Budmani odbacio traženje indoevropskih korijena i počeo unositi paralele sa slavenskim jezicima. Maretić je u svojoj obradi nastojao postići što veću jednostavnost i preglednost. Pojednostavljivao je definicije, smanjivao broj primjera i njihov opseg, ponekad čak na štetu jasnoće, raspored značenja i podznačenja svodio je na najbitniju podjelu. Među ostalim unio je i veći broj kajkavskih izvora u rječnik. Njihov je broj naročito povećan u posljednjoj, poslijeratnoj fazi rada na AR. Tada je broj izvora za rječnik i inače znatno proširen, osobito novootkrivenim spomenicima hrvatske jezične i kulturne prošlosti, i toponomastičkom građom. Obrada rječnika iz te posljednje, kolektivne etape rada na njemu odlikuje se nešto većom neujednačenošću pristupa građi i ponovo obiljem primjera, ali i iscrpnim vremenskim i prostornim odrednicama uz primjere. Urednik Musulin pazio je da se održi osnovna koncepcijska nit obrade, ali je dopuštao da

dođe do izražaja individualnost svakog pojedinog obrađivača. Tako je npr. neki od njih podjelu riječi temeljio više na detaljiziranju značenja i na sintagmatskim vezama u kojima pojedina riječ dolazi, drugi se više obazirao na gramatičke kategorije i sintaktičku upotrebu; jedan je etimologizirao više, drugi manje i t. sl. Najviše neujednačenosti pokazuje tehnička strana obrade, a to je sa znanstvenog i stručnog gledišta ipak najmanji nedostatak. Posljednji je urednik Pavešić uložio mnogo truda da potkraj sve raznovrsniju obradu već premorenih obrađivača, preopterećenu velikim brojem primjera, svede na zajedničku mjeru, da je oslobodi nepotrebnog balasta i da je osposobi za tisak.

Tako je ovo veliko leksikografsko djelo, kojemu je kraj toliko moderniji od početka koliko je to razvoj znanosti omogućavao, a osnovna koncepcija dopuštala, konačno privedeno kraju.

Uza sve neujednačenosti obrade, uz izmjene koje su bile nužna posljedica stogodišnjeg rada, novih znanstvenih spoznaja i proširivanja broja izvora, osnovna načela obrade ostala su ista. Temeljne riječi obrađene su sa svih aspekata: riječ se obilježava akcentom, donose se glavni oblici (kod imenica uz nominativ i genitiv, kod pridjeva uz muški i ženski rod, kod glagola uz infinitiv i prezent), bilježe se sve akcenatske, glasovne i oblične izmjene, povijesne i suvremene; daje se definicija riječi ili se objašnjava sinonimima i latinskom istoznačnicom; traži se etimologija riječi i stavlja je se u kontekst ostalih slavenskih i indoevropskih jezika (tuđice se najčešće povezuju s jezikom izvornikom); daje se vremenski, često i prostorni, okvir pojave riječi na temelju postojećih izvora, citiraju se svi rječnici u kojima se riječ pojavljuje, kako bi se mogao pratiti razvoj značenja. Zatim slijedi podjela prema glavnim značenjima, a unutar nje po vezama s drugim riječima ili po sintaktičkoj upotrebi. Značenja izvedenih riječi tumače se prema glavnoj.

Akademijin *Rječnik* predstavlja dijakronijski pogled na naše rječničko blago širokog područja narodnih govora i spomenika naše jezične prošlosti od najstarijih vremena gotovo do naših dana. To je i bila osnovna koncepcija djela, koju su uspješnije ostvarivali Daničićevi nastavljajući negoli on sam. U vrijeme kad ju je stvorio, on nije bio svjestan leksičkog bogatstva i raznolikosti naših narodnih govora i obilja spomenika naše pismenosti, a pogled na hrvatski ili srpski jezik kao cjelinu i na jezični doprinos pojedinih sredina i pisaca u općem jezičnom razvoju razlikovao se od našega.

Ipak, iako AR obuhvaća negdje preko 250.000 natuknica, on se tek djelomično približava onoj svojoj idealnoj koncepciji da obuhvati sve rječničko blago narodnih govora i čitave pismenosti. Građa iz spomenika pismenosti nikad nije sva ispisivana, dijalektološka građa postojala je samo s nekih područja. Mnogi značajni spomenici pismenosti nisu uključeni u izvore AR, a na

skupljanje kompletne dijalektološke rječničke građe ne možemo pomišljati ni u današnje vrijeme, tako da se ne može računati ni na leksičku sveobuhvatnost AR, a nekmoli na neke statističke odnose unutar njegove građe.

U početku rada na AR bio je prilično uzak krug poznatih izvora pismenosti, posebno onih s hrvatske strane, a znanje o dijalekatskim razlikama vrlo općenito. S novim spoznajama širila se i građa AR. Čitav niz značajnih djela starije hrvatske pismenosti i književnosti otkriven je poslije objavljivanja njegovih prvih svezaka. Neka od tih djela obrađivači su unijeli u rječnik, ali mnoga usprkos svojoj važnosti za povijest jezika nisu uključena među njegove izvore. Zato se odmah nakon dovršavanja osnovne obrade AR u Institutu za jezik prišlo ispisivanju građe za njegove dopune, koje bi imale obuhvatiti sve one novootkrivene nezaobilazne spomenike naše jezične i kulturne prošlosti, osobito starijih razdoblja, koji ne mogu izostati u djelu tako značajne koncepcije, a uzeti su u obzir i hrvatski pisci prve polovine 19. st. Tek s dopunama taj će se rječnik moći smatrati potpuno završenim djelom.

AR je svjedok mnogostoljetne i značajne tradicije pismenosti, književnosti i kulture hrvatskoga i srpskoga naroda, bogata riznica materijala koji svjedoči ne samo o našem leksičkom bogatstvu i kulturnoj baštini već pruža podatke o najraznovrsnijim područjima našega života u prošlosti. Njegovom se građom u svojim radovima služe ne samo jezikoslovci i povjesničari književnosti već i etnolozi, povjesničari, pravnici, geografi, povjesničari pojedinih grana znanosti. U mnogim znanstvenim poslovima on je nezaobilazno polazište, no najveće mu je značenje ipak u jezičnim istraživanjima. Tek njegovim objavljivanjem dobivamo uvid u dijakronijsku i sinkronijsku problematiku hrvatskoga ili srpskoga jezika, u njegovo leksičko bogatstvo, u njegove sintaktičke i stilističke mogućnosti. Na osnovi njegove građe možemo pomišljati i na izradu povijesne gramatike, ali prije svega on je temelj moderne hrvatske i srpske leksikografije. U stranom svijetu on je osnovni priručnik kroatistike i serbistike, koji često zamjenjuje čitave knjižnice i ishodište je mnogih znanstvenih istraživanja.

AR jasno govori o jedinstvenoj lingvističkoj osnovi hrvatskoga ili srpskoga jezika, ali daje i podatke koji bjelodano ukazuju na razlike u razvoju hrvatskog i srpskog jezičnog standarda. Ti podaci potvrđuju dva pravca razvoja književnosti i književnih jezika.

On odražava upravo tu samosvojnost na zajedničkim temeljima, pokazuje cjelokupnost jezika, pokazuje jedinstvo u raznolikosti.

Akademijinu rječniku u slavistici gotovo da nema premca. U doba svog nastanka bio je jedinstvena pojava u slavenskom svijetu, a danas se rječnici takve vrste više ne prave. Uglavnom se prave povijesni rječnici pojedinih razdoblja ili pojedinih značajnih pisaca, koji daju mnogo veći stupanj obaviještenosti jer mogu ići na leksičku potpunost određenog razdoblja ili pisca,

a tek zbir takvih leksičkih obrada mogu dati leksičku potpunost jezika. Kod nas se u novije vrijeme prave rječnici narječja (kajkavskog, čakavskog), odnosno pojedinih govora ili djela (uglavnom kao prilog monografskim prikazima o njima).

Ako se AR promatra kao povijesni rječnik, a jedino se tako može promatrati, onda je njegov najveći nedostatak upravo u tome što on povijest jezika u svim njegovim mijenama ne rekonstruira u potpunosti. Čitav njegov inventar, a pogotovo vremenske naznake pojedinih pojava treba uzimati s rezervom upravo stoga što se AR zasniva na izboru građe, a ne na njezinoj cjelokupnosti, a ponajmanje na statistici.

U Institutu za jezik već se radi na obradi dopuna AR. One obuhvaćaju porod djela koja su djelomično već upotrijebljena u *Rječniku* naknadnim unošenjem i one novootkrivene spomenike naše prošlosti koji su nezaobilazni izvori tako velikog i značajnog djela, tako široko zasnovanog kao što je Akademijin rječnik. One će upotpuniti sliku naše jezične prošlosti koju nam daje AR.

GRAMATIČKA STRUKTURA GLAGOLA *PRETVORITI (SE)* I *PRETVARATI (SE)*

Ivo Krile

0.0 U ovome ćemo se članku baviti pitanjem da li se glagoli *pretvoriti (se)* i *pretvarati (se)*, ako izuzmemo razliku u glagolskom aspektu, doista u svemu ostalome na isti način ponašaju.

Osnovnu vidljivu razliku između njih pokazujemo iznoseći njihove tvorbene strukture: u *prefiksu* nema nikakve razlike, u jednog glagola je korijen *-tvor-*, u drugog *-tvar-*, osnovni nastavak je u prvog glagola *i*, u drugog *a*, a oblični nastavak je u oba slučaja *-ti*.

U našem jeziku svršeni i nesvršeni glagoli obično imaju različite prefikse ili korijene ili osnove pa se po tome uglavnom odmah i prepoznaju. U našem primjeru postoji razlika u korijenu i osnovnom nastavku.

1.0 Da bismo utvrdili koliko se ta dva glagola podudaraju u sintaktičkoj strukturi, najprije ćemo ilustrirati njihovu *prijelaznost*:

1. a) *Zidari su pretvorili sobu u kuhinju.*
b) *Zidari su pretvarali sobu u kuhinju.*
2. a) *Mačak brzo pretvori miševe u neprijatelje.*
b) *Mačak brzo pretvara miševe u neprijatelje.*